

Farmacja praktyczna

POLPHARMA FARMACEUTOM

Oprogramowanie wspierające konsultacje z pacjentem może stać się kluczowym elementem codziennej praktyki aptekarskiej, wspierając farmaceutów w dostarczaniu wysokiej jakości usług

Prawo
Asystent medyczny
– na jaki okres może wystawiać recepty?

Opieka farmaceutyczna
Interakcje zioła-lek:
jeżówka purpurowa

Świąteczne przepisy
Zdrowsza wersja
kolacji wigilijnej

Rynek apteczny – rok wzrostów

Dynamika rynku aptecznego w 2024 r. wzrosła. Według prognoz ekspertów kolejny rok przyniesie spowolnienie wzrostów. Co dokładnie przewidują analitycy branży w 2025 roku? Jak przedstawiają się szacunki sprzedaży w poszczególnych kategoriach asortymentowych?

Asmenol

Montelukastum

65+

BEZPŁATNY LEK*

<18

BEZPŁATNY LEK*

Ciąża+

BEZPŁATNY LEK*

Na lekki oddech
refundowany
montelukast w dawce

10 mg

ASM/2024/1813

*Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 18 marca 2024 r. w sprawie wykazu refundowanych leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych na 1 kwietnia 2024 r.

Informacja o produkcie dostępna po zeskanowaniu kodu lub u Przedstawiciela Polpharmy.

Szanowni Państwo!

Koniec starego i początek nadchodzącego roku to odpowiedni czas na podsumowania i próbę spojrzenia w najbliższą przyszłość branży baczny, analitycznym okiem eksperta. Jaki był 2024 rok? Z pewnością zapamiętamy go jako obfitujący w szereg wyzwań w systemie ochrony zdrowia. Starczy wymienić kwestię poziomu wynagrodzeń profesjonalistów medycznych, reformę szpitalnictwa, odwracanie piramidy świadczeń, deficyty w budżecie NFZ czy wreszcie zawirowania wokół dużej nowelizacji ustawy refundacyjnej. Wszystkie te elementy miały i nadal będą mieć wpływ na stabilność działania w farmaceutycznej sferze biznesowej, która – jak pisze nasz ekspert – wymaga stałości i przewidywalności. Czy zatem w skomplikowanej sytuacji budżetowej, nadchodzących zmianach prawnych związanych z DNUR utrzymana zostanie dobra dynamika wzrostu na rynku aptecznym? Nasz najnowszy raport, który bazuje na ścisłych analizach oraz wiedzy i doświadczeniu naszego eksperta, próbuje odpowiedzieć na to pytanie. Jaki więc będzie 2025 r. widziany zza pierwszego stołu? Odpowiedź w niniejszym e-wydaniu „Farmacji praktycznej”, do którego lektury serdecznie Państwa zachęcamy!

mgr farm. Barbara Misiewicz-Jagielak
Redaktor Merytoryczna
„Farmacji praktycznej”

Barbara Misiewicz-Jagielak

Aktualności

- 4 **Informacje**
- 8 **Raport: Rynek apteczny – rok wzrostów**

Prawo

- 22 **Zapytaj eksperta**

Opieka farmaceutyczna

- 23 **Interakcje zioła-lek: echinacea**

Prowadzenie apteki

- 24 **Oprogramowanie wspierające konsultacje farmaceutyczne to przyszłość**

Kuchnia farmaceutyczna

- 26 **Zdrowsza wersja kolacji wigilijnej – porady**

Kultura

- 28 **Film, książka, muzyka**

FARMACJA PRAKTYCZNA®
Redaktor Merytoryczna: Barbara Misiewicz-Jagielak
Redaguje Zespół: Martyna Bieniek, Marta Gawrylik,
Justyna Grudniak, Magdalena Kocharńska,
Michał Kwaśny, Marcin Lewandowski, Dorota Mołodecka,
Joanna Ordańska-Kucińska, Dominika Petelicka-Puwalska,
Anna Robak-Reczek, Piotr Siennicki, Michał Wojtas.

Na zlecenie: ZF Polpharma S.A.
Kontakt: ZF Polpharma S.A., ul. Bobrowiecka 6, 00-728 Warszawa
Wydawca: Valkea Media SA, ul. Jerzego Ficowskiego 15,
01-747 Warszawa
Redaktor naczelny: Łukasz Kuźmiński
Dyrektor projektu: Tomasz Opieła
Projekt graficzny: Dorota Cybulska

Razem dbamy

o zdrowie pacjentów
i czyste środowisko

NEUCA

Od 1 sierpnia br. trwa ogólnopolska kampania społeczna pt. „Razem dbamy o zdrowie pacjentów i czyste środowisko”, w której Polpharma i Grupa NEUCA podniosły temat prawidłowej i odpowiedzialnej utylizacji leków.

Pierwszy etap kampanii koncentrował się na zwiększaniu świadomości społeczeństwa na temat problemu oraz komunikacji raportu „Leki w środowisku – zagrożenia i wyzwania”, przygotowanego przez badaczki z Katedry Analizy Środowiska Wydziału Chemii Uniwersytetu Gdańskiego. Z kolei druga część kampanii, która rozpoczęła się na początku września, obejmie działania skierowane do aptek pod hasłem „Świat w Twoich rękach”. Na tym etapie do Polpharmy i Grupy NEUCA dołączyły inne firmy farmaceutyczne: Adamed Pharma, Teva i Zentiva. Do tej pory w ramach akcji „Świat w Twoich rękach” przekazano do 1500 niezależnych aptek sieci Świat Zdrowia zlokalizowa-

nych w całej Polsce informacje o trwającej kampanii społecznej. Jednocześnie w 430 aptekach pojawiły się materiały informacyjne, które są źródłem rzetelnej wiedzy zarówno dla farmaceutów, jak i pacjentów jak prawidłowo utylizować niewykorzystane farmaceutyki. Wśród nich znalazły się m.in. plakat i ulotki edukacyjne, naklejka-instrukcja na domową apteczkę, torebki papierowe na przeterminowane leki oraz specjalnie zaprojektowane osłonki na pojemniki w aptekach tzw. konfiskatory. Dodatkowo organizatorzy kampanii pomogą aptekarzom chętnym do rozpoczęcia prowadzenia w swoich aptekach zbiorów przeterminowanych leków dopełnić wszystkich formalności koniecznych do zawarcia umowy z gminą,

która jest odpowiedzialna za utylizację medykamentów.

Nasze partnerstwo wpisuje się w 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs) realizowanych przez ONZ. Kontrybuujemy do SDG 17: Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Więcej informacji na temat kampanii „Lekidoo Apteki”, w tym pełny raport Uniwersytetu Gdańskiego, można znaleźć na stronie internetowej: www.lekidoopapteki.pl.

Strona zawiera także bazę wiedzy w formie graficznej i video, jak należy przygotować farmaceutyki do utylizacji, jak je oddać, oraz wiele innych ciekawych materiałów merytorycznych.

Profilaktyka 40 Plus przedłużona do kwietnia 2025 r.

Pilotaż Profilaktyka 40 Plus zostanie przedłużony o cztery miesiące, czyli do końca kwietnia 2025 r. – zakłada przekazany do konsultacji publicznych projekt rozporządzenia Ministerstwa Zdrowia. Pod koniec listopada NFZ poinformowało, że w ramach Profilaktyki 40 Plus przebadano się 4 mln 89 tys. 488 osób. W tym 2 mln 421 tys. 136 kobiet i 1 mln 668 tys. 352 mężczyzn. Więcej osób wypełniło ankiety, bo 5 mln 21 tys. 688, w tym 2 mln 961 tys. 133 kobiet i 2 mln 60 tys. 555 mężczyzn. Uprawnionych do wzięcia udziału programie jest około 20 mln osób od 40. roku życia. Badania diagnostyczne

wchodzące w skład programu dzielą się na trzy grupy: badania dla kobiet, badania dla mężczyzn i pakiet wspólny. W pakietach badań są m.in. morfologia krwi obwodowej ze wzorem odsetkowym i płytkami krwi, stężenie cholesterolu całkowitego albo kontrolny profil lipidowy, stężenie glukozy we krwi i próby wątrobowe ALAT, AspAT i GGTP. Profilaktyka 40 Plus to jeden z flagowych pomysłów Adama Niedzielskiego (Ministra Zdrowia w rządzie Mateusza Morawieckiego). Niedzielski, uruchamiając pilotaż w lipcu 2021 r., mówił, że istotą programu jest zainteresowanie Polaków stanem swojego zdrowia.

Pacjenci mieli wykonać bilans zdrowia po trzeciej fali pandemii COVID-19. Program miał ich też zachęcić do regularnego badania się.

Wbrew oczekiwaniom autorów pilotażu pacjenci nie ruszyli masowo, aby sprawdzić stan swego zdrowia. Początkowo program miał się zakończyć po pół roku, czyli 31 grudnia 2021 r. Był jednak wielokrotnie przedłużany. Dwumilionowego pacjenta, co początkowo określono jako kryterium sukcesu, MZ zanotował dopiero w czerwcu 2023 r., czyli po blisko dwóch latach działania programu. (PAP)

ŹRÓDŁO: PAP

Farmacja praktyczna

Farmacja play

Już na Instagramie!

Znajdziesz tu:

- aktualności i ciekawostki ze świata farmacji i medycyny
- porady prawne ekspertów
- artykuły z dziedziny opieki farmaceutycznej i zarządzania apteką

**Zdobycie wiedzy,
bierz udział
w szkoleniach
i konkursach!**

Śledź nasz profil!

Sejm uchwalił ustawę ułatwiającą wystawianie recept na darmowe leki

Nowe przepisy umożliwiają dzieciom i seniorom otrzymanie recepty na bezpłatny lek, niezależnie od tego, czy lekarz ma kontrakt z NFZ, czy nie.

SŁOWA KLUCZOWE:

- bezpłatne leki
- kontrakt z NFZ

Nowelizacja ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych zakłada, że recepty na bezpłatne leki dla pacjentów – dzieci do 18. r.ż. i seniorów po ukończeniu 65. r.ż. – będą mogli wystawić wszyscy lekarze, niezależnie od tego, czy mają kontrakt z NFZ, czy go nie mają, czyli także w ramach prywatnej praktyki. Receptę na darmowy lek lekarz będzie mógł wystawić także m.in. w zakresie opieki psychiatrycznej, leczenia uzależnień, lecze-

nia stomatologicznego, opieki paliatywnej i hospicyjnej. Nowelizacja przewiduje także, że farmaceuci w aptekach będą mogli wystawiać recepty farmaceutyczne na zalecane refundowane szczepionki dostępne w aptece. Obecnie farmaceuta może wystawić receptę na szczepionkę, ale nie jest ona refundowana. Aby skorzystać z refundacji, pacjent musi teraz udać się po receptę do przychodni.

ŹRÓDŁO: PAP

Projekt MZ dotyczący dostępności doustnych szczepionek w punktach aptecznych trafił do konsultacji

Przywrócenie doustnych produktów immunostymulujących do obrotu w punktach aptecznych zakłada przekazywany do konsultacji projekt rozporządzenia Ministerstwa Zdrowia. Ich wyłączenie mogło skutkować brakiem dostępności szczepionek doustnych – zaznacza resort.

Projekt dotyczący zmian w rozporządzeniu w sprawie wykazu substancji czynnych wchodzących w skład produktów leczniczych, które mogą być dopuszczone do obrotu w placówkach obrotu pozaaptecznego i punktach aptecznych oraz kryteriów klasyfikacji tych produktów do

poszczególnych wykazów, przekazano do konsultacji publicznych.

W projekcie do katalogu produktów leczniczych, którymi obrót może odbywać się w punktach aptecznych, dodano doustne produkty immunostymulujące. MZ zaznacza, że ich uprzednie wykreślenie mogło skutkować niedostępnością w punktach aptecznych szczepionek doustnych.

Resort zdrowia podkreśla, że wobec sygnalizowanych uzasadnionych wątpliwości co do możliwości nabywania tych produktów w hurtowniach farmaceutycznych, wykaz należy uzupełnić o te produkty.

Rozszerzono także katalog produktów leczniczych przeznaczonych do podawania pozajelitowego o zawierające substancje czynne: *Thiamini hydrochloridum*, *Pyridoxini hydrochloridum*, *Cyanocobalaminum*. Dzięki temu w aptekach będzie możliwy obrót produktami leczniczymi, które zawierają te substancje. MZ zaznacza, że produkty te nie występują w raporcie działań niepożądanych Europejskiej Bazy danych zgłoszeń działań niepożądanych, co uzasadnia obrót w punktach aptecznych.

ŹRÓDŁO: PAP

Sigletic®
Sitagliptinum

Zachowaj równowagę w glikemii

Metsigletic®
Sitagliptinum
Metformini hydrochloridum

Podwójne wsparcie w kontroli glikemii

Refundacja w pełnym zakresie wskazań*

OBNIŻONA ODPLATNOŚĆ
DLA PACJENTA*

SIGLETIC

Informacje o lekach dostępne po zeskanowaniu kodu lub u przedstawiciela Polpharmy.

*Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 18 września 2024 r. w sprawie wykazu refundowanych leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych na 1 października 2024 r.

METSIGLETIC

Rynek apteczny – rok wzrostów

2024 r. na rynku farmaceutycznym zaowocował dynamicznym wzrostem wartości i ilości sprzedanych leków, konsekwencjami wprowadzenia zmian regulacyjnych: DNUR (duża nowelizacja ustawy refundacyjnej), listy darmowych leków 65+/18- oraz zmianami w rankingach sprzedaży leków na rynku aptecznym. Wydawać by się mogło, że rankingi nie są analitycznie „poważną” sprawą, ale jeżeli zmiany są powodowane przez generyzację jednego z najlepiej się sprzedających produktów przeciwzakrzepowych (rywaroksaban) na rynku oraz gwałtownie popyt na nowy lek – pełnopłatny – na otyłość (tirzepatyd), to takie zjawiska – same w sobie zmieniające rynek i będące zapowiedzią wpływu na tenże podobnych procesów w przyszłości – zdecydowanie wymagają uwagi.

dr JAROSŁAW FRĄCKOWIAK
Prezes firmy doradczo-analitycznej PEX

Czy w skomplikowanej sytuacji budżetowej, nadchodzących zmianach prawnych związanych z SZNUR zostanie utrzymana dobra dynamika wzrostu na rynku? Ten artykuł – bazując na analizach rynku aptecznego – ma być, oprócz części analityczno-informacyjnej – próbą odpowiedzi właśnie na to pytanie

Wstęp
2024 to rok działania nowej ekipy w Ministerstwie Zdrowia (MZ). Rok obfitujący w cały czas trwające adresowanie odwiecznych wyzwań w systemie ochrony zdrowia – np. poziom wynagrodzeń dla profesjonalistów medycznych, reforma szpitalnictwa, odwracanie piramidy świadczeń, deficyty w budżecie NFZ. Ale też konieczność „naprawienia/ poprawienia DNUR” przez SZNUR (szybka lub szeroka nowelizacja ustawy refundacyjnej), co jest planowane na pierwszy kwartał 2024 r. Niektóre zapisy DNUR rodzą bardzo duże ryzyka ze względu na trudność lub wręcz brak możliwości ich wprowadzenia w życie oraz sankcje za brak ich implementacji. Tak jest np. z zobowiązaniem do poziomu dostaw leków na rynek zgodnie z ustawowym algorytmem. MZ wady DNUR dostrzega – w czasie, w którym pisany jest ten artykuł (koniec listopada 2024 r.), nie był jeszcze znany projekt zapisów SZNUR. Niemal każda zmiana ustawy refundacyjnej ma potencjalnie wpływ na pacjentów i biznes. Bardzo poważnym problemem na rynku ochrony zdrowia jest „dziu-

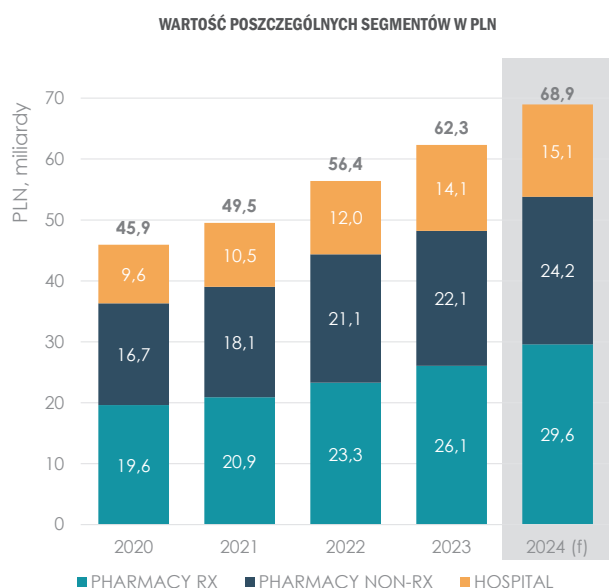
ra finansowa”. Takie punkty w budżecie MZ jak: koszty wprowadzonego już programu darmowych leków 65+/18-, koszty podwyżek dla profesjonalistów medycznych w zestawieniu ze spodziewanymi wpływami ze składek zdrowotnych przyczyniły się do zachwiania zbilansowania budżetu i trzeba szukać rozwiązań. To może mieć potencjalnie wpływ na kolejne działania regulacyjne na rynku a każda nowość w tej dziedzinie to kolejne obniżenie stabilności działania w sferze biznesowej, która wymaga stałości i przewidywalności.

Czy w skomplikowanej sytuacji budżetowej, nadchodzących zmianach prawnych związanych z SZNUR zostanie utrzymana dobra dynamika wzrostu na rynku? Ten artykuł – bazując na analizach rynku aptecznego – ma być, oprócz części analityczno-informacyjnej – próbą odpowiedzi właśnie na to pytanie.

**Rynek farmaceutyczny,
rynek Rx, demografia
i bezpieczeństwo leków**

Dynamicznie (wszystkie analizy, o ile nie zaznaczono inaczej, oparte są

Rysunek 1: RYNEK FARMACEUTYCZNY W POLSCE

DYNAMIKA ZMIAN GŁÓWNYCH SEGMENTÓW RYNKU

	2021	2022	2023	2024 (PROGNOZA)
LEKI NA RECEPTĘ RX	6,6%	11,4%	11,9%	13,5%
PRODUKTY BEZ RECEPTY NON-RX	8,4%	16,4%	5,1%	9,4%
SZPITAL	9,3%	14,6%	17,3%	7,3%
TOTAL	7,8%	13,9%	10,5%	10,6%

o dane/estymacje PEX). W 2024 r. spodziewana wartość rynku farmaceutycznego – w cenach detalicznych – może sięgnąć prawie 70 mld PLN (szczegóły na rysunku 1). To prawie 11% więcej niż w roku 2023. Największe wzrosty odnotowane być mogą w przypadku leków na receptę (ponad 13%) oraz produktów bez recepty (non-Rx, 9,4%). Wzrost segmentu szpitalnego szacowany jest na 7,3%.

Na rysunkach 2 i 3 analizowane są wzrosty na rynku aptecznym w ujęciu wartościowym (w cenach dla pacjenta) oraz wolumenowym (ilość sprzedanych opakowań). Gwoli wyjaśnienia – w większości przypadków analizowane są okresy YTD 09 (year-to-date), czyli od początku stycznia do końca września. Jeżeli użyte jest pojęcie MAT (moving annual total) to mamy do czynienia z analizą kroczących 12 miesięcy w okresie kończącym się na wskazanym na wykresie miesiącu.

Wartościowo rynek apteczny rośnie – w analizie YTD 09 2024 do YTD 09 2023 – o 11,9%, to więcej niż rok wcześniej, wtedy dynamika wynosiła 8,6%. Najbardziej dynamicznie rozwija się segment refundowanych na receptę (*Rx ref*) – rośnie o prawie 15%, segment le-

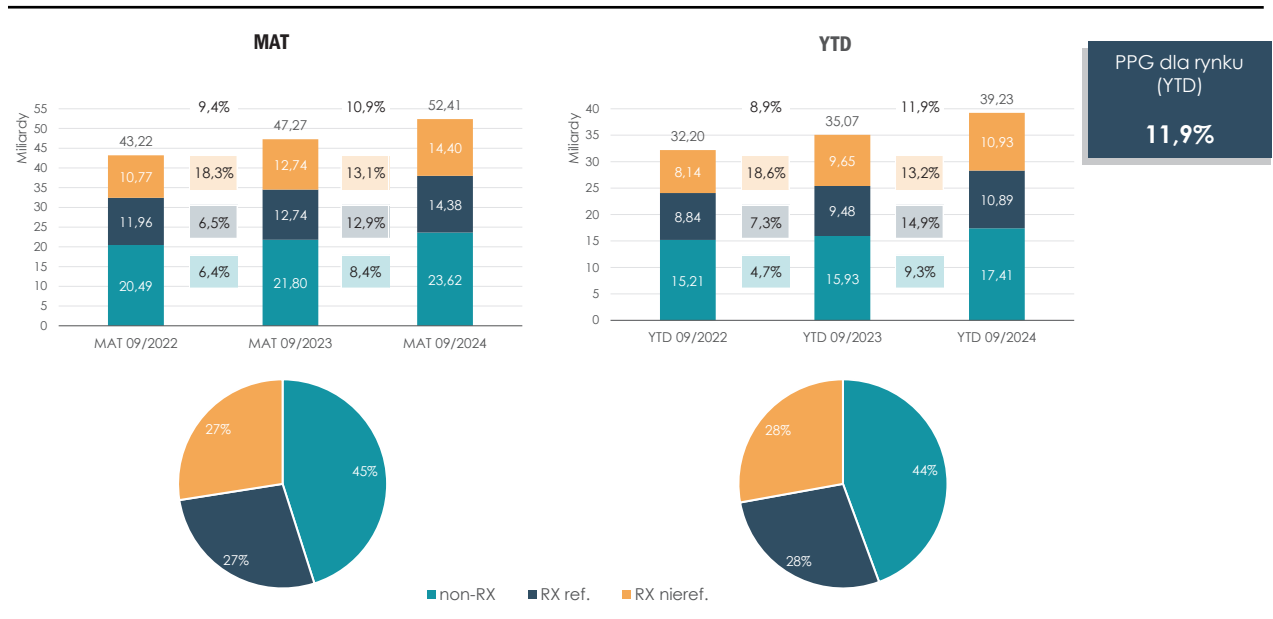

Historycznie leki Rx refundowane są najwolniej rosnącym segmentem zarówno pod względem wartości, jak i ilości sprzedanych pacjentom opakowań. Ustawa refundacyjna uchroniła pacjentów przed efektami inflacji, bowiem ceny za leki refundowane negocjuje się raz na 3 lata, a później o poziomie dopłat decyduje już „algorytm” lub uregulowanie prawne: poziom odpłatności i/lub „darmowa lista”

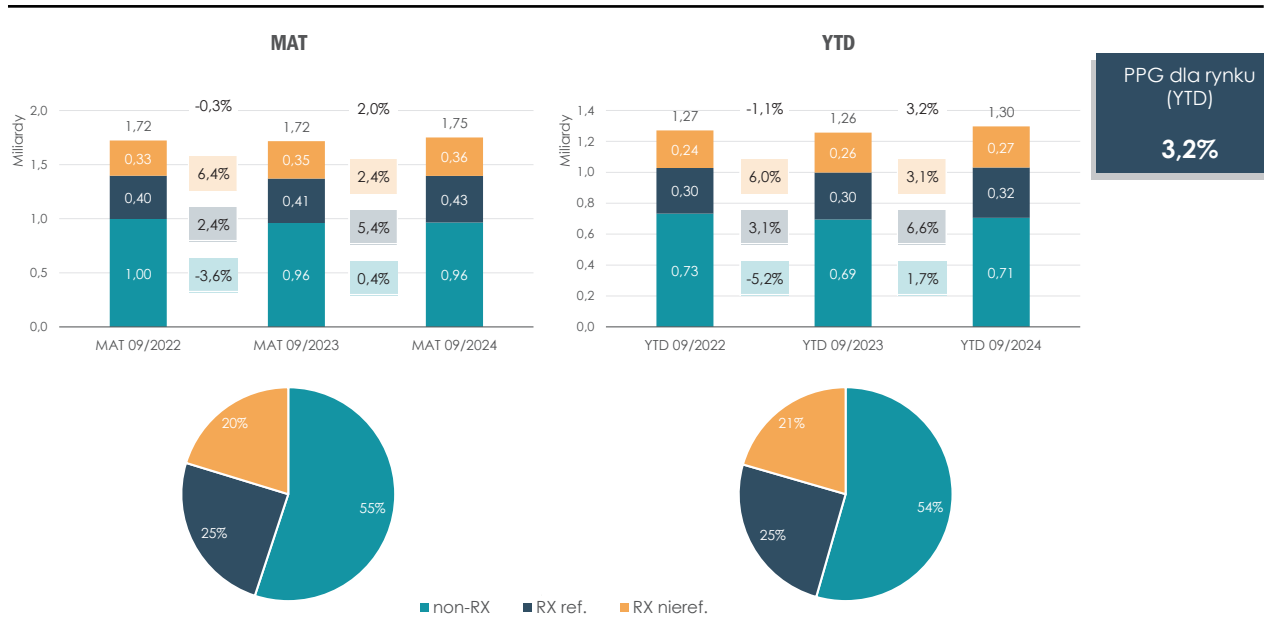
ków nierefundowanych na receptę (*Rx non-ref*) rośnie ponad 13% a segment produktów bez recepty (*non-Rx*) niewiele ponad 9%. Analizując dynamikę pod względem wolumenu dominacja – w tempie wzrostu – Rx refundowanych nad innymi segmentami, jest jeszcze bardziej wyraźna. Ten segment rośnie o 6,6%, podczas gdy Rx nierefundowane niewiele ponad 3% a non-Rx mniej niż 2%.

I to jest bardzo duża zmiana w trendach. Historycznie leki Rx refundowane są najwolniej rosnącym segmentem zarówno pod względem wartości, jak i ilości sprzedanych pacjentom opakowań. Ustawa refundacyjna uchroniła pacjentów przed efektami inflacji, bowiem ceny za leki refundowane negocjuje się raz na 3 lata, a później o poziomie dopłat decyduje już „algorytm” lub uregulowanie prawne: poziom odpłatności i/lub „darmowa lista”. Segmenty non-Rx oraz Rx nierefundowane oczywiście rosną „inflacyjnie” – ceny były podnoszone zgodnie z zasadami funkcjonowania rynku – rosły przecież też koszty wytwarzania i dystrybucji (analiza wzrostu w segmentach rynku znajduje się na rysunku 3). Ale w przeszłości – w segmencie Rx refundowane, mimo braku bezpośredniej

Rysunek 2: WARTOŚĆ SPRZEDAŻY W PODZIALE NA GŁÓWNE SEGMENTY RYNKU
(MLD PLN, CENY DETALICZNE)

Rysunek 3: WOLUMEN SPRZEDAŻY W PODZIALE NA GŁÓWNE SEGMENTY RYNKU
(OPAKOWANIA, MLD)

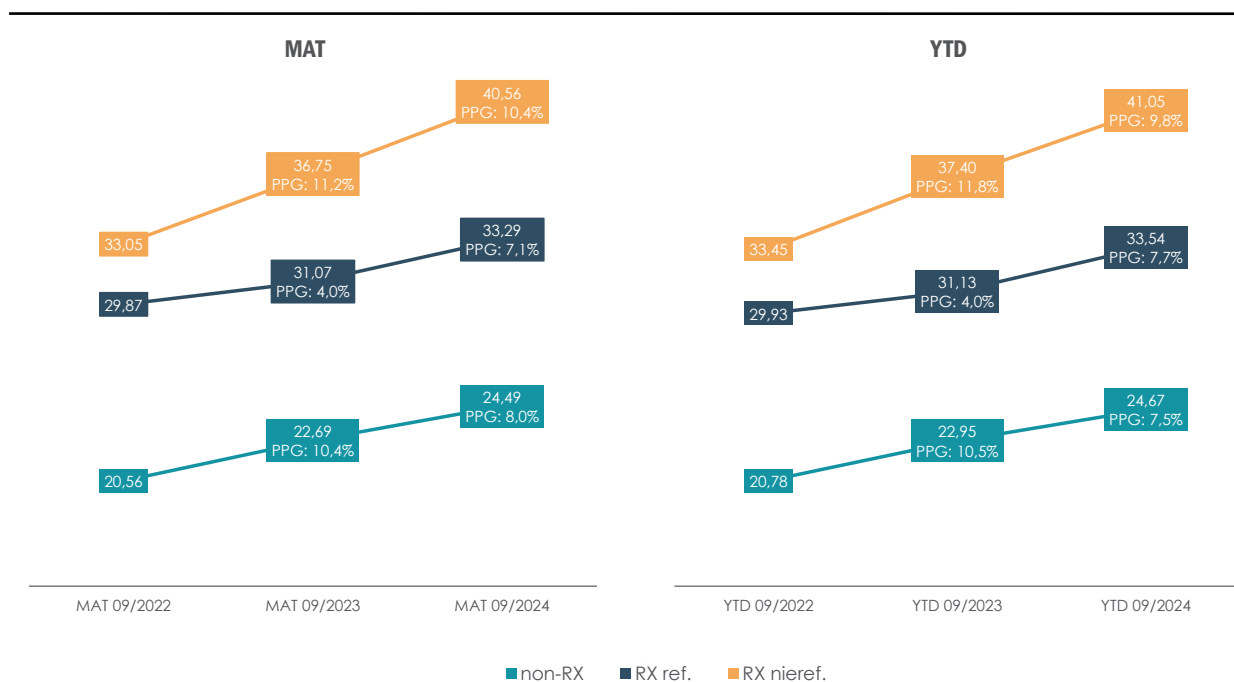
presji inflacyjnej, brak było dużego tempa wzrostu wolumenu sprzedanych leków. I ten brak dynamiki był złą wieścią, bowiem oznaczał powolne wychodzenie z długu zdrowotnego po pandemii. Teraz jest inaczej. Wzrost sprzedaży leków refundowanych wiąże się ze wzrostem preskrypcji, a ta wynika z ilości świadczeń (diagnozy i kon-

tynuacji terapii). A przecież społeczeństwo się starzeje (vide rysunek 5) i oprócz długu zdrowotnego to właśnie zmiany demograficzne są przyczyną rosnącego zapotrzebowania na usługi medycyny naprawczej, w tym leki.

Przyczyn znaczącego wzrostu dynamiki segmentu Rx refundowa-

nych należy upatrywać w konsekwencjach działania programu darmowych leków 65+/18- – zniknęły bariery cenowe w dostępie do terapii oraz działaniu programów: profilaktyki 40+ oraz programu Opieki Koordynowanej. Szczegóły dotyczące efektów funkcjonowania wymienionych programów na rysunkach 5, 6 i 7.

Rysunek 4: ŚREDNIA CENA SPRZEDAŻY W PODZIALE NA GŁÓWNE SEGMENTY RYNKU
(CENY DETALICZNE, PLN)

Spadki dopłat dla pacjentów dzięki programowi darmowych leków, konsekwencje (i nadzieja na zastąpienie innym) kończącego się programu profilaktyki 40+ (efekt programu to – m.in. – więcej diagnoz), z którego skorzystało 3,5 mln pacjentów oraz zwiększający się zasięg opieki koordynowanej (aktualnie 38% populacji pacjentów) skutkujący większą ilością świadczeń przyczyniły się nie tylko do wzrostu sprzedaży leków refundowanych, ale też mogą być potraktowane jako „światło w tunelu” w zadaniu zmagania się z – wspomnianą już „demografią” – która jest tykającą bombą nie tylko w polskim systemie ochrony zdrowia. Z prognozy umieszczonej na rysunku 4 wynika, że tylko pomiędzy 2023 a 2030 populacja pracujących spadnie o 1,2 miliona a liczebność grupy seniorów 65+ wzrośnie o 700 tysięcy.

Czy będzie czym leczyć rosnącą populację potrzebujących leków? Narastają problemy związane z bezpieczeństwem lekowym. Przed pandemią braki leków bywały dotkliwe, ale bardzo rzadkie. Raczej – w przeszłości – mówiło

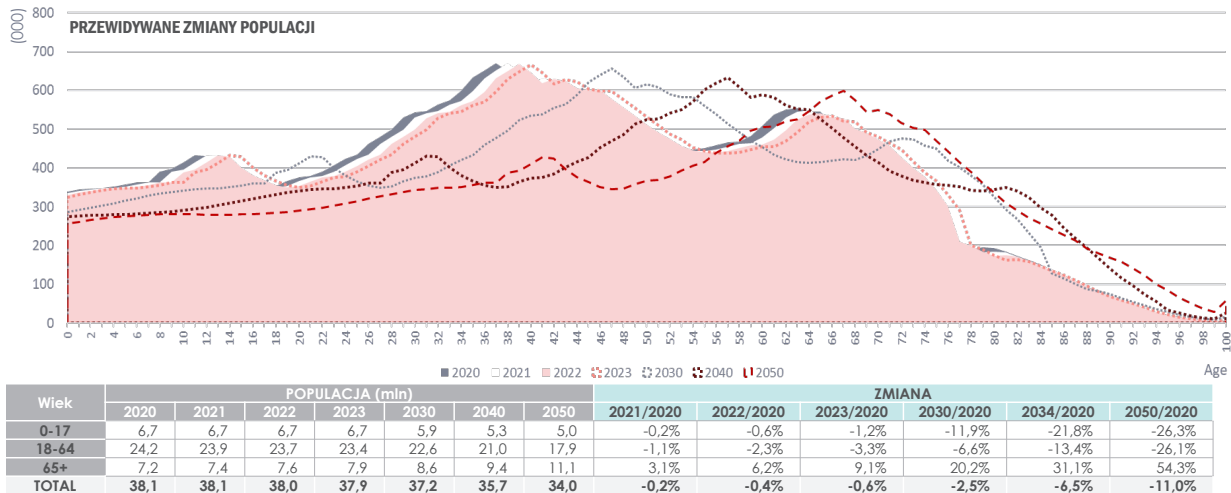

Narastają problemy związane z bezpieczeństwem lekowym. Przed pandemią braki leków bywały dotkliwe, ale bardzo rzadkie. Raczej – w przeszłości – mówiło się o brakach w dostępie do nowoczesnego leczenia ze względu na brak rejestracji i refundacji, a nie o fizycznym braku leków w aptekach. Pandemia unaoczniała światu ogrom uzależnienia od produkcji substancji czynnych (API) w Azji, głównie Chinach

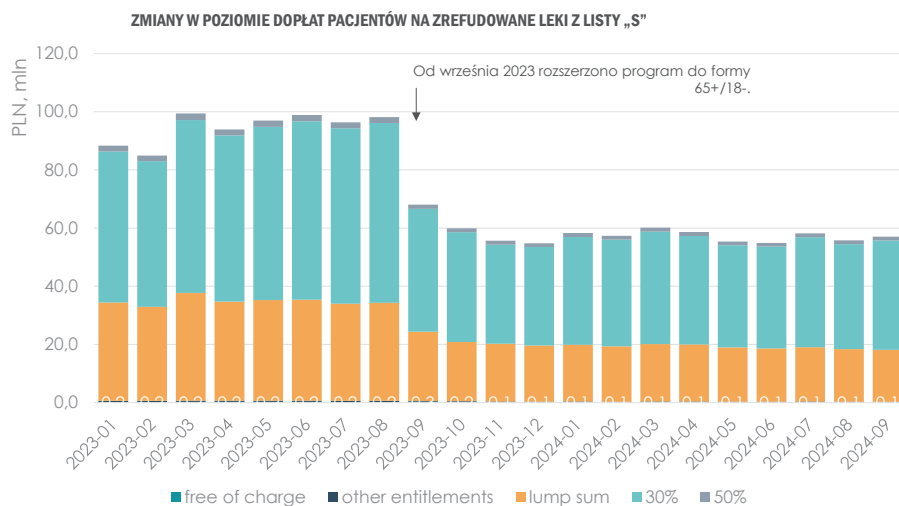
się o brakach w dostępie do nowoczesnego leczenia ze względu na brak rejestracji i refundacji, a nie o fizycznym braku leków w aptekach. Pandemia unaoczniała światu ogrom uzależnienia od produkcji substancji czynnych (API) w Azji, głównie Chinach. Wszyscy podjęli wysiłki w celu uniezależnienia się od dominacji Chin, ale ten proces przebiega powoli, a zakłócenia w łańcuchach dostaw czy produkcji zdarzają się też z innych przyczyn. Polski rynek ma charakter „brand generics”, czyli jest na nim obecna duża grupa firm farmaceutycznych, które konkurują, mając w ofercie te same leki generyczne. Taki model znacznie lepiej się sprawdza w porównaniu z modelem, w którym na rynku – w wyniku przetargów – zostaje tylko jeden, dwóch czy trzech dostawców danego leku. W przypadku braku leku inny producent nie musi wcale gwarantować, że dostarczy lek – produkcja jest ściśle planowana i elastyczność w nagłych zmianach jest trudna. Z danych przedstawionych na konferencji Polskiego Towarzystwa Farmakologii (28.11.2024, analiza Kataryny Opoczyńskiej, „Wpływ polityki lekowej Holandii na braki le-

Rysunek 5: ZMIANY DEMOGRAFICZNE NIEWĄTPLIWIE BĘDĄ MIAŁY NAJWIĘKSZY WPŁYW NA SYSTEM OPIEKI ZDROWOTNEJ

- Polska populacja jest jedną z najszybciej starzejących się w krajach Unii Europejskiej.
- Szacuje się, że do 2050 r. 33% populacji będzie miało co najmniej 65 lat.
- Liczba osób kontrybuujących do finansowania systemu zmniejszy się wraz ze wzrostem liczby osób z niego korzystających.

Rysunek 6: WPŁYW WPROWADZENIA LISTY DARMOWYCH LEKÓW NA POZIOM DOPLĄT PACJENTÓW

- Ograniczenie wpływu ceny na zakupy
- Mniejsza presja na substytucję
- Nie wszyscy lekarze mogą wypisywać darmowe leki, ale nowe przepisy rozszerzające uprawnienia lekarzy są już procesowane

ków na niderlandzkim rynku”) wynika, że tak bardzo chwalony system holenderskiej ochrony zdrowia boryka się z poważnymi problemami związanymi z brakami leków. Presja Regulatora (publicznego i prywatnych) na obniżanie cen powoduje brak opłacalności obecności na rynku – w 2023 r. w Holandii wycofano z rynku 8% leków, a prawie w 2300 przypadków (liczba leków) odnoto-

W Nie zawsze taniej oznacza lepiej dla pacjenta. A bez inwestycji w produkcję w kraju i w Europie uzależnienie od Azji będzie nam dalej doskwierać

wano problemy z dostępnością. Nie zawsze taniej oznacza lepiej dla pacjenta. A bez inwestycji w produkcję w kraju i w Europie uzależnienie od Azji będzie nam dalej doskwierać. Jaskółką jest pojawienie się projektu listy leków krytycznych opracowanej przez MZ, ale z tego faktu nie wynika jeszcze, że inwestorzy zaczną u nas produkcję. Wprowadzone zachęty w postaci obniżenia do-

Rysunek 7: PROFILAKTYKA 40 PLUS

Program bezpłatnych badań profilaktycznych dla wszystkich Polaków i Polek powyżej 40. roku życia. Celem programu jest zwiększenie liczby osób wykonujących takie badania, wczesne wykrywanie chorób i zaburzeń oraz zapobieganie ich rozwojowi. Jest on adresowany do pacjentów, którzy:

- skończyli 40 lat,
- nie korzystali wcześniej z programu Profilaktyka 40 PLUS lub skorzystali z niego jednorazowo, ale minęło co najmniej 12 miesięcy od pierwszych badań w ramach programu,
- uzupełnili ankietę na Internetowym Koncju Pacjenta (IKP) lub w przychodni POZ uczestniczącej w programie lub w aplikacji mojejKP.

Już ponad 3,5 mln osób sprawdziło swoje zdrowie w Programie Profilaktyka 40 PLUS.

27-06-2024 | nfz.gov.pl

Program kończy się 31 grudnia 2024 r.

→ część badań planowana do przeniesienia do obowiązkowych badań medycyny pracy

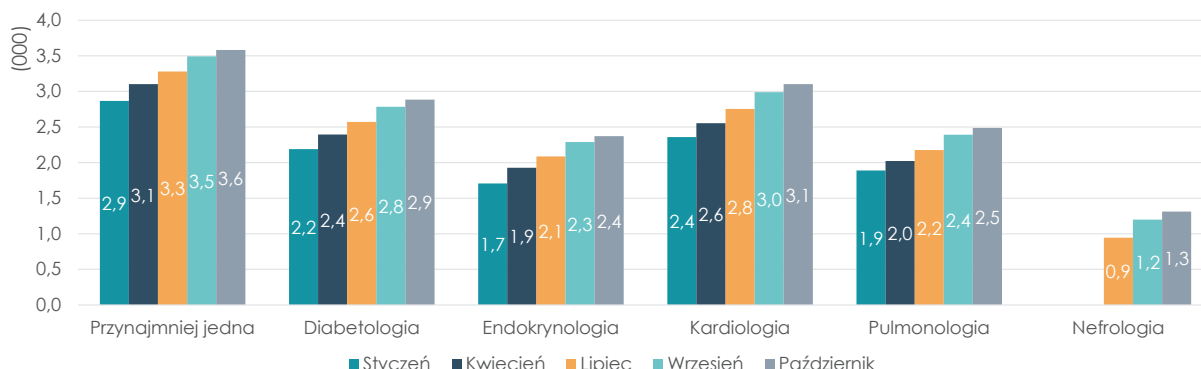
Źródło: gov.pl

Rysunek 8: OPIEKA KOORDYNOWANA W POZ

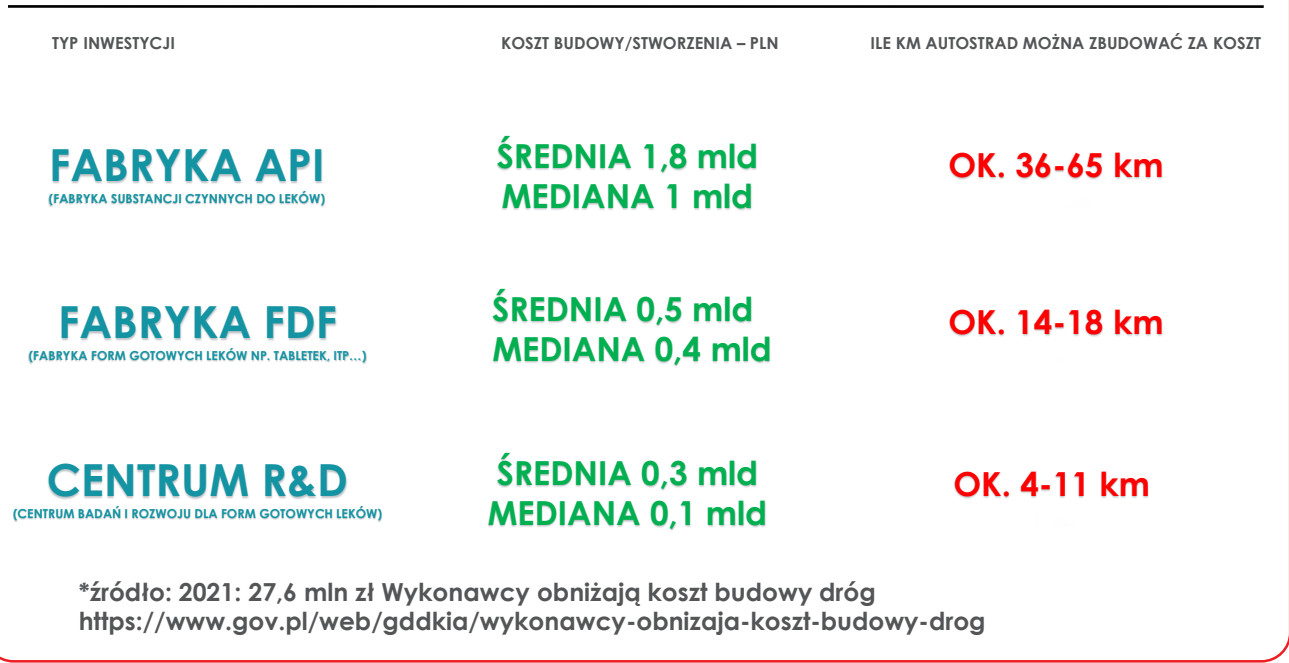
- Nowa funkcja: koordynator – odpowiedzialny za planowanie wizyt i utrzymywanie kontaktu z pacjentem
 - Lepszy dostęp do testów diagnostycznych (budżet powierzony na diagnostykę)
 - Lekarz prowadzący leczenie – oszczędność czasu specjalistów
 - Łatwiejszy i szybszy kontakt między lekarzem rodzinnym, specjalistami i pacjentami
 - Sieć placówek zapewniających opiekę koordynowaną rośnie
- PLACÓWKI ZAPEWNIAJĄCE SKOORDYNOWANĄ OPIEKĘ W OKREŚLONYCH ŚCIEŻKACH**

ZMIENIAJĄCA SIĘ ROLA LEKARZA RODZINNEGO :

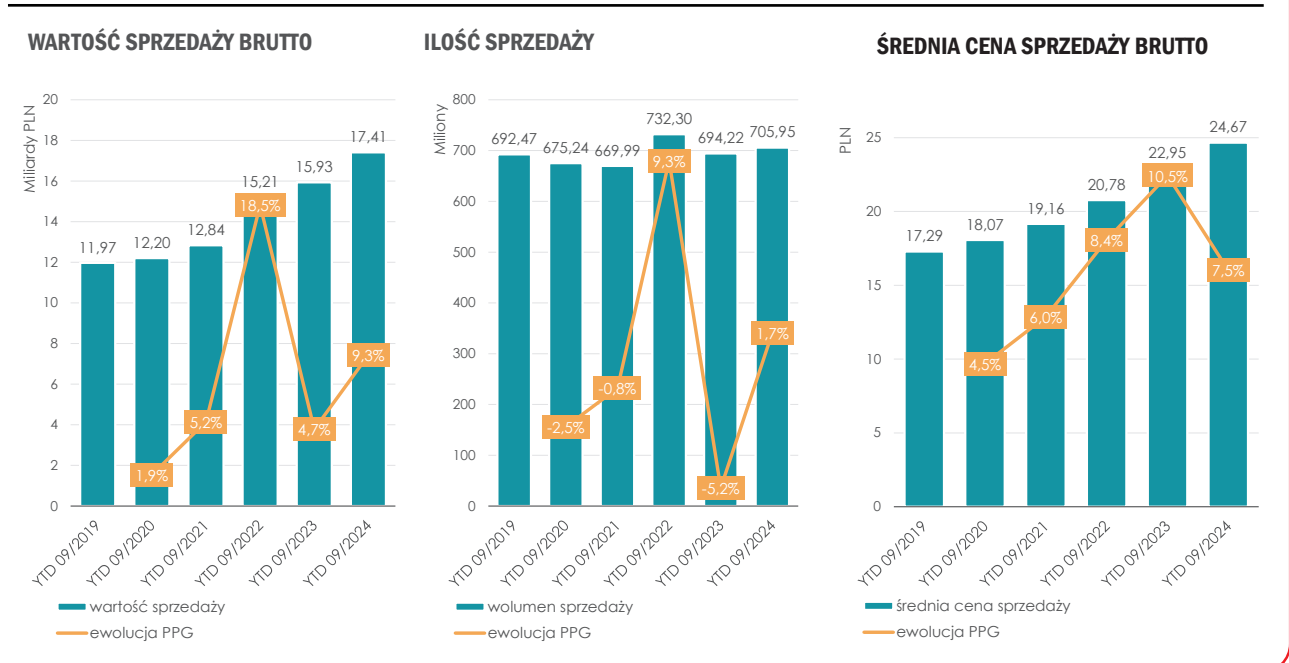
- ...więcej diagnostyki
- ...częstsze rozpoczynanie terapii w przypadku schorzeń objętych opieką koordynowaną
- ...mniej pacjentów wysyłanych do specjalistów

Rysunek 9: BEZPIECZEŃSTWO LEKOWE – SKALOWANIE POZIOMU INWESTYCJI W OPARCIU O SKOJARZENIA Z KOSZTEM BUDOWY AUTOSTRADY
(BADANIE PEX Z 9 TOP FIRMAMI Z DOŚWIADCZENIEM/POTENCJAŁEM PRODUKCJI W POLSCE – LISTOPAD/GRUDZIEŃ 2023)

Rysunek 10: RYNEK NON-RX – YTD 09/2024

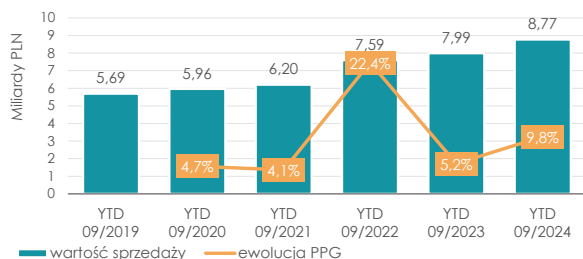
płat pacjentów dla leków polskich pomagają, ale do budowy fabryk potrzeba pieniędzy i jakichś gwarancji zbytu. A koszt takiej budowy nie jest wcale tak olbrzymi (vide rysunek 8, analiza na podstawie badań PEX). Jeżeli nie zainwestujemy u nas, to uprzędzą nas inne kraje.

Rynek produktów bez recepty
 Sprzedaż apteczna w tym segmencie rynku w dużym stopniu zależy od nasilenia sezonu przeziębień i Covid. Analizując dynamikę sprzedaży (rysunek 9) wyraźnie widać tendencję wzrostową w przypadku wartości rynku i stagnację bio-

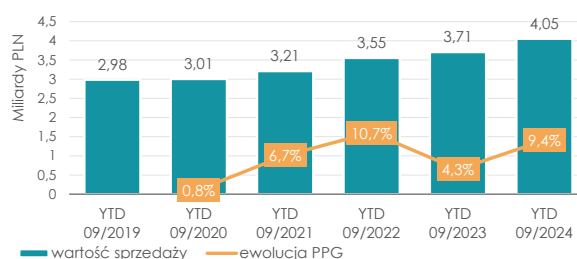
rać pod uwagę ilość sprzedanych opakowań. Szczególnie wyniki ilości sprzedanych opakowań działają trochę uspokajająco, nawet biorąc pod uwagę wzrosty na rynku sprzedaży wysyłkowej i w mass-marketach nie można wysnuć wniosku (a taki często jest medialnie powie-

Rysunek 11: WARTOŚĆ SPRZEDAŻY BRUTTO

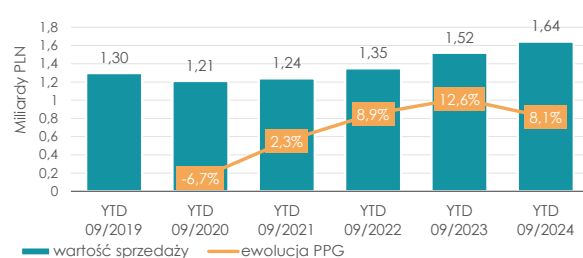
LEKI OTC

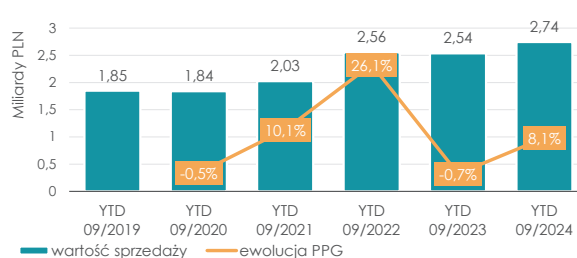
SUPLEMENTY

KOSMETYKI

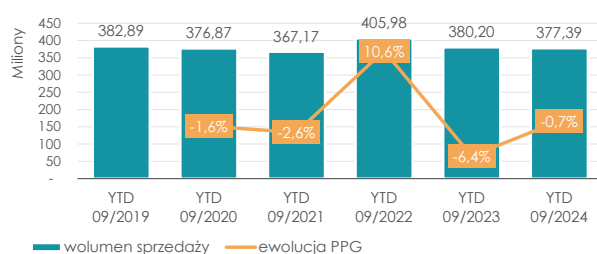

WYROBY MEDYCZNE

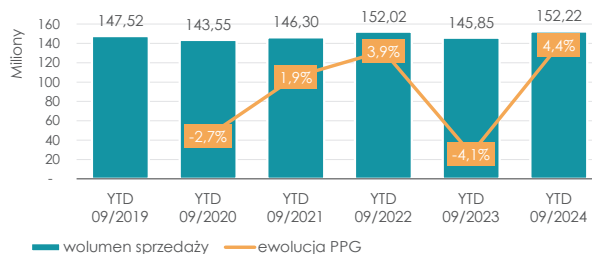

Rysunek 12: ILOŚĆ SPRZEDAŻY

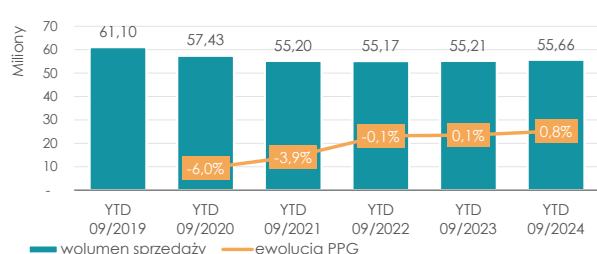
LEKI OTC

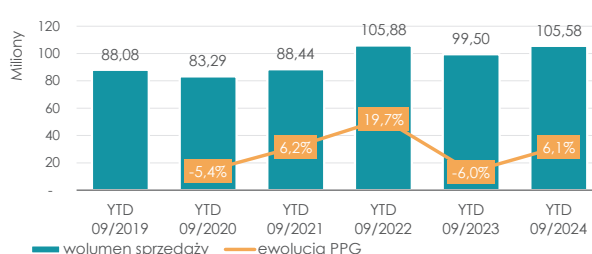
SUPLEMENTY

KOSMETYKI

WYROBY MEDYCZNE

lany), o lawinowym wzroście sprzedaży non-Rx.

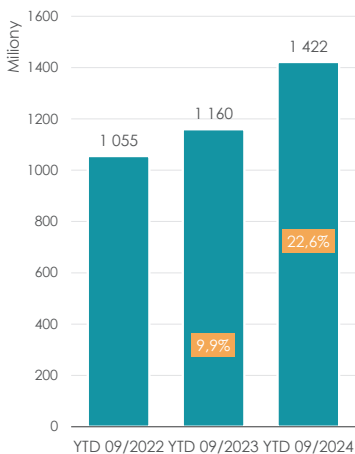
Na rynku non-Rx największymi segmentami są: OTC – to prawie 9 mld sprzedaży do pacjenta w pierwszych 9 miesiącach 2024 r. Suplementy – 4 mld sprzedaży (to ponad 2 razy mniej niż w przypad-

ku OTC, a „mówi się”, że Polacy bez umiaru biorą suplementy diety), wyroby medyczne – 1,7 mld oraz kosmetyki – 1,6 mld PLN (szczegóły na rysunku 11). Ilościowo – najwięcej opakowań w omawianym okresie kupiliśmy o statusie OTC – prawie 380 mln, mniej niż połowę tego – ok. 150 mln suplementów, ponad

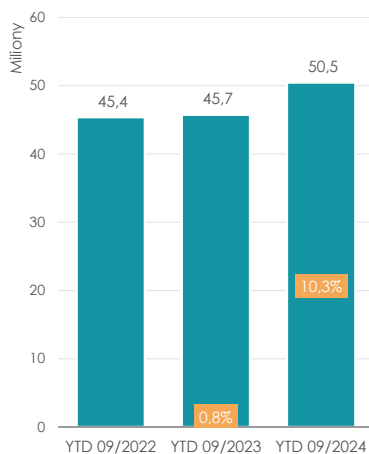
100 mln wyrobów medycznych i 55 mln kosmetyków (vide rysunek 12). Z analizy trendów wieloletnich wynika, że rynek non-Rx – jak już wspomniano wcześniej, ale teraz na rysunku 12 widać szczegóły – rośnie wartościowo, ale ilościowo, przyznajmniej w segmencie aptecznym notowana jest stagnacja.

Rysunek 13: RYNEK NON-RX – SPRZEDAŻ WYSYŁKOWA – YTD 09/2024

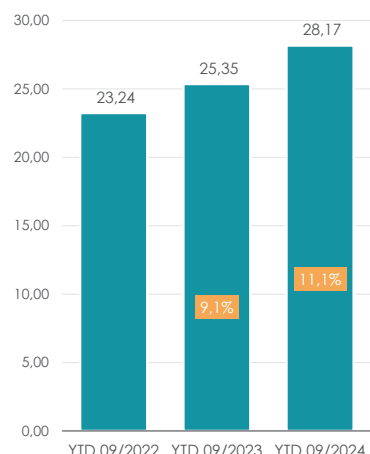
WARTOŚĆ SPRZEDAŻY BRUTTO

ILOŚĆ SPRZEDAŻY

ŚREDNIA CENA SPRZEDAŻY BRUTTO

■ Wartość sprzedaży wysyłkowej ● PPG

■ Wolumen sprzedaży wysyłkowej ● PPG

■ Średnia cena sprzedaży wysyłkowej ● PPG

Trochę inaczej wygląda sytuacja w segmencie sprzedaży wysyłkowej. To też rynek non-Rx bowiem, w Polsce leków na receptę przez Internet z wysyłką sprzedawać nie wolno. Wartość tego segmentu YTD/YTD 09 2024/2023 rośnie aż 22%, a ilościowo 11%, to dużo, ale w całym rynku sprzedaż internetowa

waży nadal tylko kilka % (szczegóły na rysunku 13).

Co się najlepiej sprzedanie na rynku non-Rx? Na rysunku 14 wyraźnie widać różnice w segmencie stacjonarnym i internetowym. W tym ostatnim udział kosmetyków w sprzedaży jest znacznie

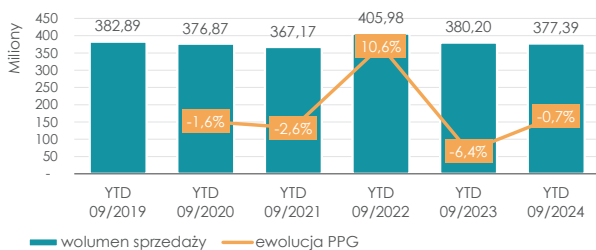
większy niż w aptekach stacjonarnych. Po OTC nadal chętniej chodzimy do aptek.

Apteki

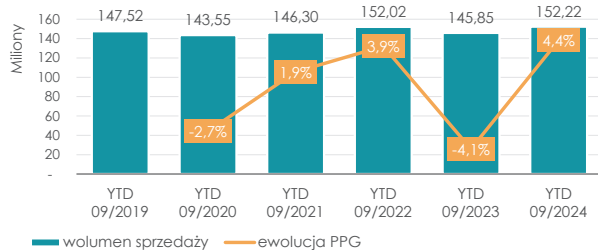
Liczba aptek w Polsce nadal spada. We wrześniu 2024 r. funkcjonowało ich na rynku 12 432 (łącznie z punktami aptecznymi, vide rysunek 15).

Rysunek 14: RYNEK NON-RX – SPRZEDAŻ WYSYŁKOWA VS STACJONARNA

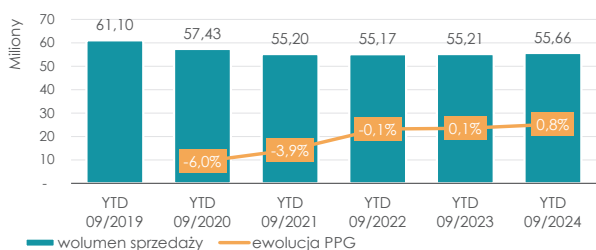
LEKI OTC

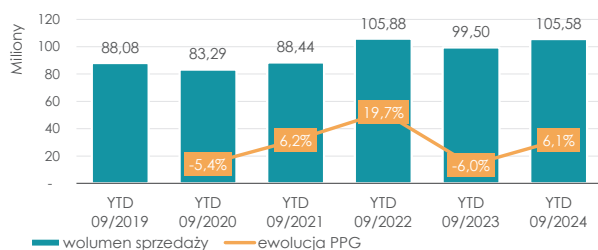
SUPLEMENTY

KOSMETYKI

WYROBY MEDYCZNE

 DEVIKAP[®]
Cholecalciferolum

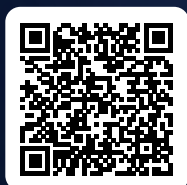
**DLA WYMAGAJĄCYCH
WIĘCEJ**

NOWOŚĆ

**20 000 IU
x 14 KAPS.**

DEV/2024/12246

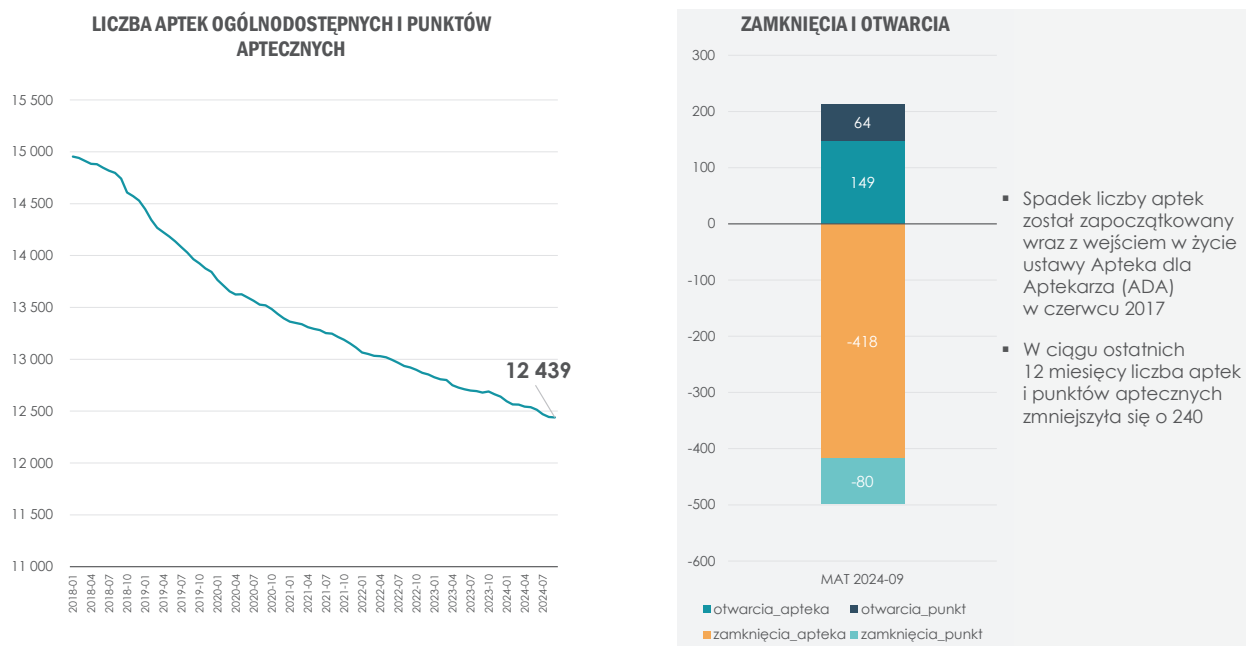

Informacja o produkcie dostępna
po zeskanowaniu kodu lub
u Przedstawiciela Polpharmy.

 polpharma

 **PRODUKT
POLSKI**

Rysunek 15: LICZBA APTEK W POLSCE SPADA

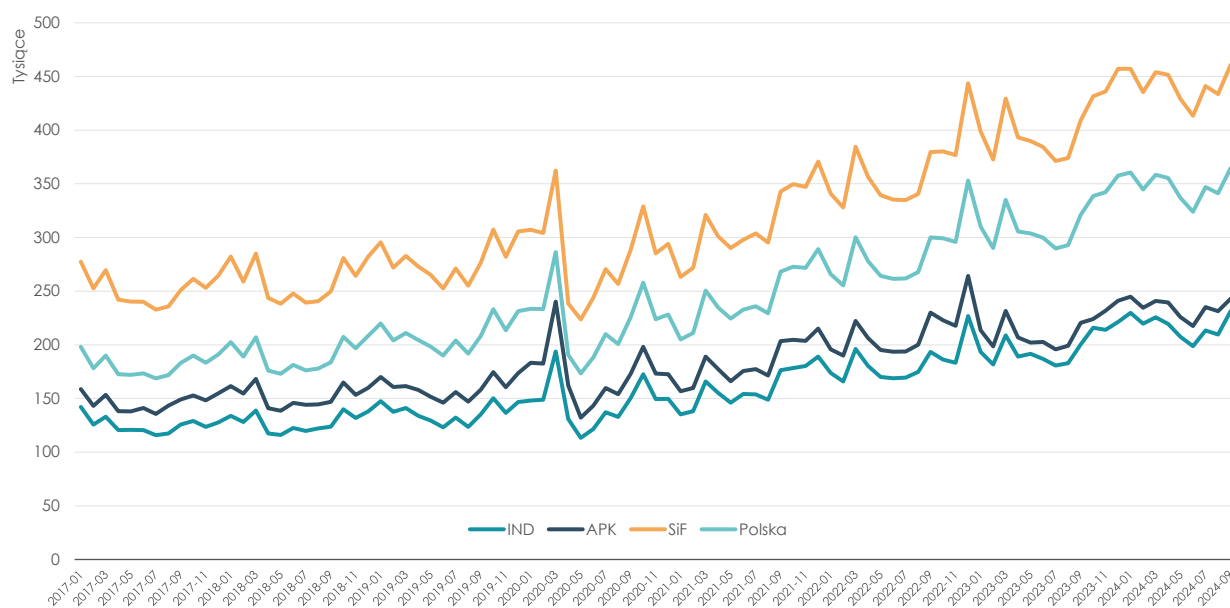
To o 240 netto mniej niż 12 miesięcy wcześniej. Przyczynami spadku ilości aptek są nieustannie problemy z rentownością. Koszty – personel, energia, koszty utrzymania towaru rosną, a marże nie aż tak dynamicznie.

Rynek aptek jest zróżnicowany. Wiadź to po analizie średniego obro-

tu miesięcznego. Apteki sieciowe są 2 razy większe statystycznie niż indywidualne. Apteki APK (afiliacje poza-kapitałowe, apteki niezależne, ale stowarzyszone biznesowo stabilnie ze sobą (dawniej sieci wirtualne/grupy zakupowe) mają większy obrót niż indywidualne – szczegóły na rysunku 16.

Sieci (ponad 300) grupują ponad 7 tysięcy aptek własnych i franczyzowych i odpowiadają za ponad 70% obrotu na rynku. Z tego 11 sieci największych odpowiada za ok. 50% rynku sieci. Rynek nie jest zatem „totalnie” skonsolidowany, ale zdecydowanie usieciowiony. Regulacje prawne – AdA (Apteka dla Aptekarza)

Rysunek 16: ŚREDNIE SPRZEDAŻE APTEK WG. TYPÓW SEGMENTÓW

NATURALNE NAWILŻENIE OCZU*

Lacrimonal[®]
natura PLUS
stosuj, gdy Twoje oczy:

czują dyskomfort
i suchość

są zmęczone
i zaczerwienione

Wyrób medyczny

użytkowanie soczewek
kontaktowych

wiatr, dym,
zanieczyszczenia

długotrwała ekspozycja
na słońce

sól i woda morską

długotrwałe korzystanie
z komputera

zabiegi chirurgiczne
w obrębie powierzchni oka

LAC/2024/3824

* Zawiera składniki
pochodzenia naturalnego.

Skład: hialuronian sodu 0,2%, hypromeloza 0,2%, wyciąg wodny z aloesu, wyciąg wodny z rumianku, wyciąg wodny z borówki, wyciąg wodny z dzikiej róży, kwas borny, dekahydrat tetraboranu disodowego, chlorek sodu, woda do iniekcji.

Producent: C.O.C. Farmaceutici s.r.l.

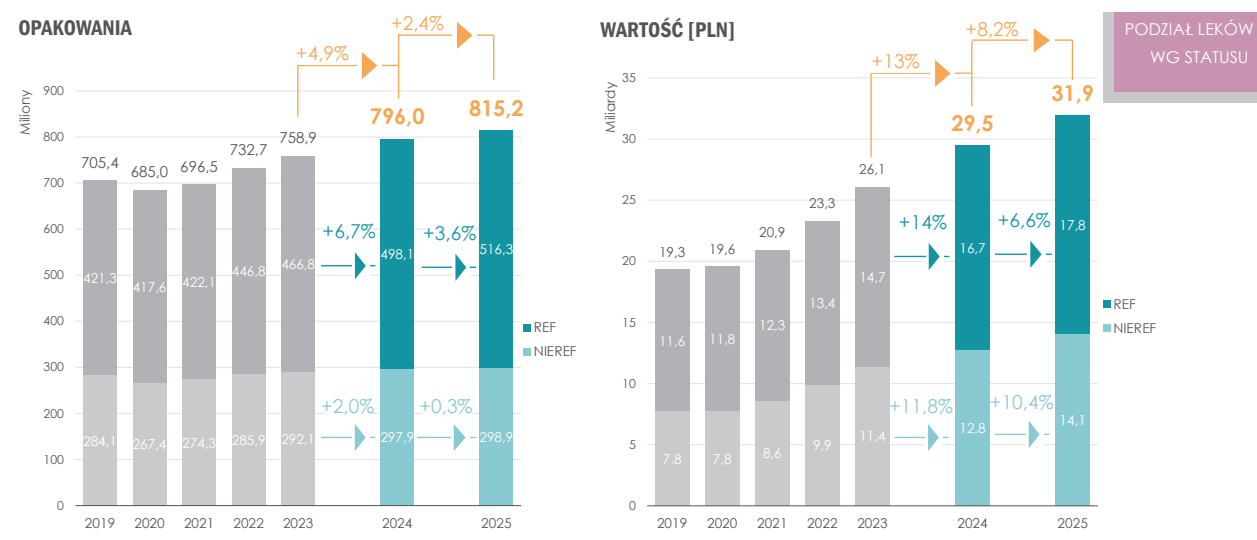
Podmiot prowadzący reklamę: Zakłady Farmaceutyczne Polpharma S.A.

To jest wyrób medyczny. Używaj go zgodnie z instrukcją używania lub etykietą.

Rysunek 17: SIECI APTECZNE I ICH FRANCZYZY ORAZ AFILIACJE POZAKAPITAŁOWE STANOWIĄ ŁĄCZNIE 85,31% WARTOŚCI SPRZEDAŻY (WRZESIEŃ 2024)

Rysunek 18: PROGNOZA – APTEKI STACJONARNE – LEKI RX

– nadal dyskutowane i procedowane (protesty) uniemożliwiają rozwój sieci przez nabywanie kolejnych aptek na własność. Szczegóły na rysunku 17.

Prognozy

Dynamika rynku aptecznego w 2024 r. wzrosła. Według prognoz

PEX kolejny rok przyniesie spowolnienie wzrostów. Według prognoz PEX rok 2024 rynek apteczny wartościowo zakończy wynikiem ok. 54 mld PLN (rynek monitorowany przez PEX) i urośnie 11,6% w stosunku do roku ubiegłego. Prognoza na 2025 r. to 6,6% wzrostu. Ilościo-

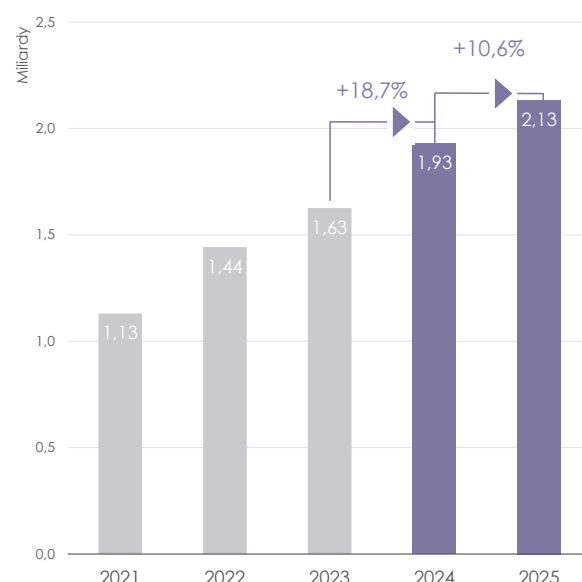
wo kupimy prawie 1,8 mld opakowań produktów w aptekach w tym roku (3,3% więcej niż w 2023 r.), a w przyszłym o niecały 1% więcej. Bardziej dynamicznie będzie rósł rynek Rx (szczegóły na rysunku 18). W przypadku sprzedaży wysyłkowej wzrost wartości rynku w 2024 r.

Rysunek 19: PROGNOZA – SPRZEDAŻ WYSYŁKOWA – LEKI NON-RX

OPAKOWANIA (MLN)

WARTOŚĆ [PLN]

2025 r. będzie czasem zmian. Dziura w finansowaniu ochrony zdrowia, planowane zmiany legislacyjne, kontynuacja zjawisk opisanych we wstępie, takich jak generyzacja produktów wychodzących z patentu czy olbrzymie wzrosty w przepisywaniu leków, na które jest ogromny popyt ze wskazaniem na preparaty stosowane w radzeniu sobie z otyłością oraz konsekwencje działań wszystkich programów wpływających na wzrost preskrypcji, mogą zmienić obraz rynku

prognozowany jest na niemal 19%, ale to tempo – wedle prognoz PEX – spadnie do niecałych 11% w roku przyszłym. Ilościowo rynek wysyłkowy nie rozwija się tak intensywnie – w 2024 r. spodziewany wzrost sprzedanej liczby opakowań to prawie 7%, a w przyszłym niecałe 2%.

2025 r. będzie czasem zmian. Dziura w finansowaniu ochrony zdrowia, planowane zmiany legislacyjne, kontynuacja zjawisk opisanych we wstępie, takich jak generyzacja produktów wychodzących z patentu czy olbrzymie wzrosty w przepisywaniu leków, na które jest ogromny popyt ze wskazaniem na preparaty stosowane w radzeniu sobie z otyłością oraz konsekwencje działań wszyst-

kich programów wpływających na wzrost preskrypcji, mogą zmienić obraz rynku. I zmiany te niekoniecznie odbiją się na trendach sprzedaży – prognozy na to nie wskazują – ale na decyzjach biznesowych różnych firm szukających nowych miejsc na rynku w sytuacji zmian. Bardzo ważne jest to, jak zmieniać się będą regulacje – oby przed ich wprowadzeniem był czas na dialog i przegląd obiektywnych faktów, analiz i prognoz. [27.11.2024]

Większość zaprezentowanych w tym tekście analiz została przygotowanych w oparciu o materiały, wiedzę, bazy danych PEX. Opinie w tym artykule są opiniami prywatnymi autora. Adres do autora: jaroslaw.frackowiak@pexps.pl rysunki: PEX

Zapytaj eksperta

Na pytania Czytelników naszego magazynu nadesłane na adres redakcji odpowiada Piotr Kamiński, radca prawny.

PIOTR KAMIŃSKI
radca prawny

Z uwagi, że lekarz może wystawić receptę na okres kuracji do 360 dni, to również działający z jego upoważnienia asystent medyczny będzie mógł przepisać leki na maksymalnie ten okres (art. 96a ust. 2 pkt 1 i ust. 3 ustawy Prawo farmaceutyczne)

Na jaki okres czasu może przepisywać leki asystent medyczny, jeśli wystawia on recepty roczne z adnotacją „wystawiono w imieniu lekarza”? Lekarz, z którym skontaktowałem się w tej sprawie, uważa, że na cały rok. A mnie wydaje się, że tylko na pół roku. Kto ma rację?

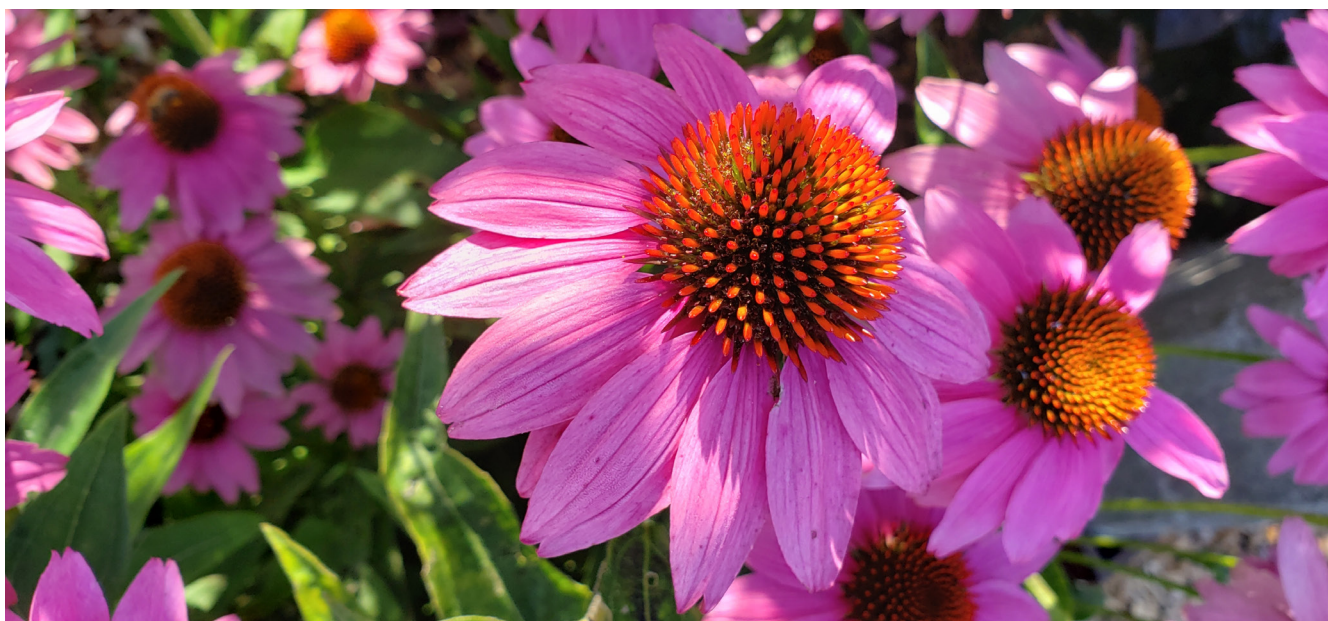
Zgodnie z art. 41a ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry^[1] lekarz może udzielić asystentowi medycznemu upoważnienia do wystawiania recept, zleceń na zaopatrzenie i zleceń naprawy lub skierowań, a także do dokonywania wpisów w Karcie Szczepień, a ponadto do wystawiania zaświadczeń lekarskich (art. 54a ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa^[2]). Lekarz powinien dodać asystenta medycznego do Rejestru Asystentów Medycznych, o którym mowa w art. 31b ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informa-

cji w ochronie zdrowia^[3]. Stosownie do art. 41a ust. 3 ww. ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry^[4] upoważnienie może być udzielone na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy, przy czym po upływie tego okresu można udzielić kolejnych upoważnień na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy. Upoważnienie to może być w każdym czasie cofnięte przez lekarza lub podmiot wykonujący działalność leczniczą.

Z uwagi, że lekarz może wystawić receptę na okres kuracji do 360 dni, to również działający z jego upoważnienia asystent medyczny będzie mógł przepisać leki na maksymalnie ten okres (art. 96a ust. 2 pkt 1 i ust. 3 ustawy Prawo farmaceutyczne).

Piśmiennictwo:

1. Dz. U. z 2024 r. poz. 1287.
2. Dz. U. z 2023 r. poz. 2780.
3. Dz. U. z 2023 r. poz. 2465.
4. Odpowiednio art. 54a ust. 2 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Interakcje zioła-lek: echinacea

W lecznictwie stosuje się ziele i korzeń jeżówki purpurowej (*Echinacea purpurea*). Główne substancje aktywne występujące w surowcu to pochodne kwasu kawowego, flawonoidy, poliosacharydy, alkamidy. Przy częstym stosowaniu jeżówki i jej preparatów warto wiedzieć, że łączenie ich z niektórymi lekami może być niekorzystne dla pacjenta z uwagi na skutki interakcji zioło-lek.

prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. JOANNA SULIBURSKA

Katedra Żywienia Człowieka i Dietetyki, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Echinacea pobudza układ odpornościowy organizmu, ma działanie przeciwzapalne, antyoksydacyjne i bakteriostatyczne oraz aktywuje procesy regeneracyjne komórek skóry. Preparaty jeżówki stosuje się jako środek wspomagający w leczeniu infekcji górnych dróg oddechowych oraz dróg moczowych. Zewnętrznie można je stosować w leczeniu ran, wrzodów, opryszczki zwykłej i stanach zapalnych skóry^[1].

Cyklosporyna i leki immunosupresyjne

Preparaty jeżówki osłabiają działanie cyklosporyny, dlatego osobom po przeszczepach przyjmujących cyklosporynę nie zaleca się ich przyjmowania. Wiadomo, że leki immunosupresyjne mają działanie obniżające odporność organizmu, dlatego preparaty echinacea mogą osłabiać ich skuteczność. W badaniach eksperymentalnych wykazano, że korzeń jeżówki wywoływał zmianę parametrów immunologicznych u szczurów z obniżoną odpornością otrzymujących cyklosporynę^[2, 3].

Inne leki

Echinacea przyspiesza metabolizm cyklofosfamidu i może obniżyć skuteczność tego leku. W chorobach autoimmunologicznych, gdzie małe dawki cyklofosfamidu działają immunosupresyjnie, podawanie jeżówki jest przeciwskazane^[2, 4].

Echinacea może zwiększać syntezę endogenego interferonu i poprzez to potęgować efekt stosowanego w leczeniu interferonu alfa^[2].

Niewskazane jest podawanie jeżówki z lekami upośledzającymi czynność wątroby

takimi jak steroidy anaboliczne, amiodaron, metotreksat i ketokonazol^[5, 6]. Badania wskazują na możliwość interakcji pomiędzy preparatami jeżówki a substratami izoenzymów cytochromu P450 takimi jak leki przeciwzakrzepowe, benzodiazepiny i blokery kanałów wapniowych^[7].

Sugeruje się, że jeżówka może wpłynąć na działanie inhibitorów czynnika martwicy nowotworów (TNF alfa). Jednak ta interakcja nie jest potwierdzona wynikami badań^[2].

Piśmiennictwo

1. Coelho J, Barros L, Inês Dias M et al. *Echinacea purpurea* (L.) Moench: Chemical Characterization and Bioactivity of Its Extracts and Fractions Pharmaceuticals (Basel) 2020; 20, 13(6): 125.
2. Stargrove MB, Treasure J, McKee DL. *Herb, Nutrient, and Drug Interactions*. MOSBY Elsevier 2008.
3. Khattab H, Abounasef SK, Bakheet HL. *The Biological and Hematological Effects of Echinacea purpurea L. Roots Extract in the Immunocompromised Rats with Cyclosporine*. J Microsc Ultrastruct 2019; 7(2): 65-71.
4. Sudeep HV, Gouthamchandra K, Ramanaiah I et al. *A standardized extract of Echinacea purpurea containing higher chicoric acid content enhances immune function in murine macrophages and cyclophosphamide-induced immunosuppression mice*. Pharmaceutical Biology 2023; 61 (1): 1211-1221.
5. Ożarowski M, Dubiel A, Niewiński P et al. *Profil bezpieczeństwa preparatów zawierających przetwory z jeżówek – systematyczna analiza interakcji i działań niepożądanych*. Herba Pol. 2006; 52(3): 102-103.
6. Gorski JC, Huang SM, Pinto A, Hamman MA et al. *The effect of echinacea (Echinacea purpurea root) on cytochrome P450 activity in vivo*. Clin Pharmacol Ther. 2004; 75(1): 89-100.
7. Freeman C, Spelman. K. *A critical evaluation of drug interactions with Echinacea spp*. Mol. Nutr. Food Res. 2008; 52: 789-798.

Oprogramowanie wspierające konsultacje farmaceutyczne to przyszłość

Zwiększa adhezję pacjentów i optymalizuje działania aptek – o tym, jak oprogramowanie wspierające konsultacje farmaceuty z pacjentem może zmienić oblicze polskiej farmacji, rozmawiamy z dr. n. farm. Piotrem Merksem.

“

To najbardziej naukowo przebadane rozwiązanie w Polsce, które realnie poprawia jakość obsługi pacjenta i wspiera farmaceutów w ich roli

Dlaczego uważa Pan, że refundowane usługi opieki farmaceutycznej to wciąż odległa perspektywa?

Nie mam już wątpliwości, że refundowane usługi opieki farmaceutycznej są obecnie nierealne. Dlatego od lat skupiam się na rozwoju narzędzi, które wspierają farmaceutów w codziennej pracy – takich jak oprogramowanie

wspierające konsultacje farmaceuty z pacjentem. To najbardziej naukowo przebadane rozwiązanie w Polsce, które realnie poprawia jakość obsługi pacjenta i wspiera farmaceutów w ich roli.

Czy możemy porównać rozwój farmacji do modelu sprzedaży, jaki zastosowała jedna stacja paliw z popularnymi hot dogami?

Oczywiście! Pamiętam, jak pierwszy raz tankowałem na stacji X – i przy każdej transakcji proponowano mi „gorącego psa”. W farmacji może być podobnie. Badania pokazują, że farmacja może „stać na hot dogach”, czyli na prostych, popularnych usługach, które są łatwo dostępne i chętnie wybierane przez pacjentów. Ale kluczowy jest krok dalej – oparcie naszych działań na medycynie opartej na dowodach (EBM). To pozwala farmaceutom oferować profesjonalizm i wiedzę, co wyróżnia ich na tle innych kanałów sprzedaży leków.

Jakie jest Pana podejście do rywalizacji aptek z paczkomatami czy dostawami „door-to-door”?

Zakupy bez wychodzenia z domu są coraz popularniejsze, ale nie każdy pacjent tego potrzebuje. Nie każdy lubi fast food – wielu wybiera nadal restauracje. Dlatego uważam, że apteki powinny być jak te restauracje: miejscem oferującym jakość, profesjonalizm i kontakt „twarzą w twarz”. Pacjenci wracają do aptek, które zapewniają rzetelną poradę i indywidualne podejście.

Czy cyfrowe narzędzia mogą pomóc farmaceutom w codziennej pracy?

Bez wątplenia. Obecnie liczba leków i suplementów rośnie, a ich stosowanie staje się coraz bardziej skomplikowane. Farmaceuci potrzebują wsparcia, które pozwoli im dostarczać dokładne informacje szybko i w przystępny sposób. Oprogramowanie wspierające konsultacje farmaceutów z pacjentem to idealne rozwiązanie – generuje rekomendacje, dostarcza wytyczne oparte na dowodach naukowych i wspiera komunikację z pacjentami poprzez piktoqramy czy uproszczone materiały.

Czy takie narzędzia przynoszą wymierne korzyści?

Zdecydowanie. Badania pokazują, że stosowanie oprogramowania wspierającego konsultacje zwiększa sprzedaż suplementów diety, takich jak witamina D3 (+111%), cynk (+40%) czy czosnek (+437%). Co więcej, wspiera ono adhezję pacjentów, czyli przestrzeganie zaleceń terapeutycznych – to kluczowy czynnik skuteczności leczenia. Pacjenci korzystający z tego narzędzia stosowali się do zaleceń przez średnio 5,5 dnia w tygodniu, w porównaniu do 4,4 dnia w grupie kontrolnej.

Jakie korzyści takie narzędzia mogą przynieść systemowi ochrony zdrowia?

Korzyści są ogromne – od poprawy adhezencji pacjentów i zmniejszenia liczby hospitalizacji, po odciążenie lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej. Oprogramowanie wspierające konsultacje może stać się kluczowym elementem codziennej praktyki aptekarskiej, wspierając farmaceutów w dostarczaniu wysokiej jakości usług

Korzyści są ogromne – od poprawy adhezencji pacjentów i zmniejszenia liczby hospitalizacji, po odciążenie lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej. Oprogramowanie wspierające konsultacje może stać się kluczowym elementem codziennej praktyki aptekarskiej, wspierając farmaceutów w dostarczaniu wysokiej jakości usług.

Jakie są Pana wnioski na temat przyszłości farmacji w Polsce?

Farmacja potrzebuje nowoczesnych narzędzi, które pozwolą farmaceutom skuteczniej wspierać pacjentów i radzić sobie z wyzwaniami codziennej praktyki. Oprogramowanie wspierające konsultacje farmaceutyczne to przyszłość – narzędzie, które poprawia jakość opieki farmaceutycznej, zwiększa adhezję pacjentów i optymalizuje działania aptek. Warto już teraz wprowadzać takie rozwiązania i rozwijać je, by sprostać oczekiwaniom zarówno pacjentów, jak i całego systemu ochrony zdrowia.

rozmawiał: ŁK

ZAPRASZAMY DO LEKTURY ARTYKUŁU

Merks P, Drelich E, Religioni U, et al. Implementation of evidence-based pharmacy food supplement patient counselling in the community pharmacy as part of the Coordinated Medicine Care Pilot (KOOL) in Poland. *Family Medicine & Primary Care Review*. 2024;26(3):325-331. doi:10.5114/fmPCR.2024.142009.

Link do artykułu: <https://www.termedia.pl/Implementation-of-evidence-based-pharmacy-food-supplement-patient-counselling-in-the-community-pharmacy-as-part-of-the-Coordinated-Medicine-Care-Pilot-KOOL-in-Poland,95,54580,0,1.html>

ŚWIĄT BEZ ZGAGI

ŻYCZY MARKA

Ranigast[®]

Jedyny lek,
który **działa**
szybko i długo¹

Działa długo:
aż do 12 godzin

Informacja o leku

Zdrowsza wersja kolacji wigilijnej – porady:

- **Pierogi zrób z mąki orkiszowej** bądź innej, ważne, by była to **mąka pełnoziarnista**.
- **Zamiast smażyć rybę** i tracić zawarte w niej cenne kwasy omega-3, lepiej **upiecz ją w piekarniku z dodatkiem warzyw**.
- Zamiast samego majonezu **do sałatki dodaj sos na bazie majonezu, jogurtu, soku z cytryny i ulubionych ziół** lub sosu winegret z soku z cytryny, oliwy z oliwek i odrobiny miodu.
- **Tradycyjną kapustę kiszoną zastąp kapustą czerwoną**, która zawiera zdecydowanie **więcej witaminy B6** lub **pekińską**, która jest **bardziej lekkostrawna, zawiera witaminę C i kwas foliowy w dużych ilościach**.

DORADA PIECZONA Z WARZYWAMI

Składniki: dorada – 2 sztuki, czerwona cebula – 1 sztuka, masło – 2 łyżki, pietruszka – 1 sztuka, marchew – 1 sztuka, bakłażan – 1 mała sztuka, seler naciowy – 2 łodygi, pomidor – 1 sztuka, koper włoski – 1/2 sztuki, cytryna – 1 sztuka, oliwa z oliwek – 1 łyżka, sól, pieprz, tymianek, oregano, bazylija, suszone pomidory, czosnek.

Przygotowanie: zioła wymieszać z masłem. Doradę oczyścić i naciąć skórę. Oprószyć solą i pieprzem, a do środka włożyć masło z ziołami. Warzywa umyć, obrać i pokroić w plastry. Następnie podsmażyć na oliwie i doprawić przyprawami. Warzywa przetrzeć do naczynia żaroodpornego, na nich wyłożyć rybę, a na końcu plastry cytryny. Piec w temperaturze 180 °C przez ok. pół godziny.

PIECZEŃ Z INDYKA Z OWOCAMI

Składniki: 1 kg piersi z indyka, kilka suszonych moreli i śliwek, 2 ząbki czosnku, sproszkowany imbir, tymianek, sól, pieprz, oliwa z oliwek, szklanka bulionu warzywnego.

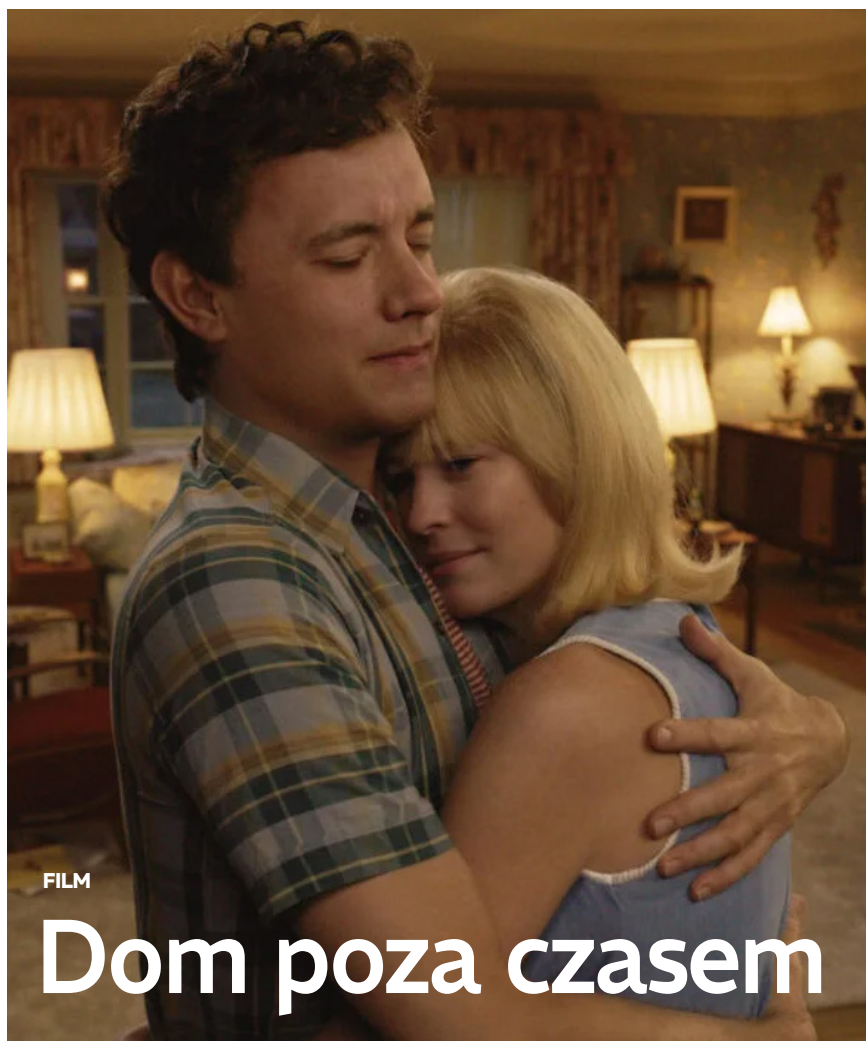
Przygotowanie: mięso optukać, nożem wydrążyć zagłębienie wzdłuż włókien. Do powstałego otworu włożyć suszone owoce. Mięso natrzeć przeciśniętym przez praskę czosnkiem, solą, pieprzem, imbirem i oprószyć tymiankiem. Tak zamarynowane mięso odstawić na noc do lodówki. Następnego dnia obsmażyć je na rozgrzanej oliwie. Gdy się zarumieni, przetrzeć do brytfanny lub naczynia żaroodpornego, podlać rosółem, przykryć i piec w piekarniku ok. 1 godziny.

KREMOWA ZUPA RYBNA

Składniki: 30 dag filetów rybnych (dorsz, łosoś), pęczek włośzczyzny, cytryna, łyżka pełnoziarnistej mąki orkiszowej, 3 łyżki śmietany do zup, liść laurowy, ziele angielskie, sól, biały pieprz.

Przygotowanie: ryby optukać, oczyścić włośzczyznę. Wraz z liściem laurowym i zieleń umieścić w garnku i zalać 1 i 1/4 l wody. Całość posolić i gotować ok. 30 minut. Wywar przecedzić, a następnie dodać mąkę wymieszaną z trzema łyżkami wody oraz śmietaną i całość zagotować. Przyprawić solą, pieprzem, sokiem z cytryny i odrobiną startej skórki cytrynowej. Rozdrobnioną rybę dodać do zupy.

FILM

Dom poza czasem

Legendarny wizjoner kina oraz Tom Hanks i Robin Wright – gwiazdy niezapomnianego, nagrodzonego Oscarem „Forresta Guma” powracają w nowym, wizjonerskim filmie.

„Here. Poza czasem”, reż.: Robert Zemeckis. Wyst.: Tom Hanks, Robin Wright, Kelly Reilly, Michelle Dockery, Paul Bettany. Dystrybucja: Monolith Films. Premiera: 27.12.2024 r.

Poruszająca opowieść o miłości, stracie, nadziei, radości i przemijaniu w porywającej filmowej formie. Nowy film zdobywcy Oscara, Roberta Zemeckisa, reżysera takich ponadczasowych hitów jak „Forrest Gump”, „Powrót Do Przyszłości”, „Cast Away – Poza Światem”, „Kontakt”.

Losy kilku pokoleń krzyżują się w jednym miejscu na ziemi, domu, który jest świadkiem wszystkiego, co w ich życiu najpiękniejsze i najbardziej dramatyczne, najzabawniejsze i najbardziej poruszające. To tu dla jednych wszystko się zaczyna, a dla innych kończy. Tutaj rozkwita miłość, spełniają się marzenia, rodzą się przyjaźnie, pasje i przychodzą rozczarowania. Twórcom udaje się w niezwyklej filmowej formie uchwycić istotę ludzkiego losu. Jego blaski i cienie, które wszyscy znamy bez względu na to, skąd pochodzimy i gdzie przyszło nam żyć.

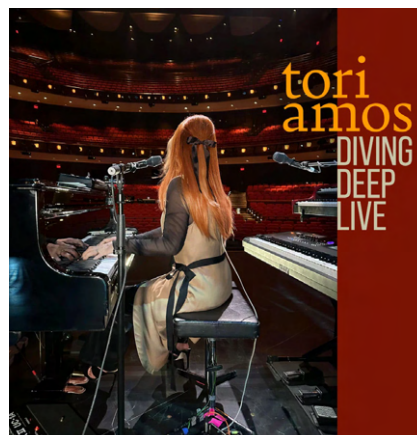

KSIĄŻKA

JAK POMÓC DZIECKU?

Niezastąpiona pozycja w wyprawce każdego malucha, must-have dla rodziców i opiekunów niemowląt i małych dzieci. Po lekturze tego poradnika będziecie wiedzieli, jak reagować, gdy wasze dziecko będzie potrzebować pomocy.

„Pierwsza pomoc. Poradnik dla rodziców niemowląt i małych dzieci”, Adrianna Cienkusz, Wydawnictwo Mamaniana

MUZYKA

TORI AMOS NA ŻYWO

Tori Amos słynie z charyzmatycznych koncertów. Te wyjątkowe występy na żywo zostały uwiecznione na nowym albumie. Krążek został nagrany podczas trasy „Ocean to Ocean” w latach 2022-2023, obejmującej aż 93 koncerty na całym świecie.

Amos Tori, „Diving Deep Live”, Universal Music Polska

ibuvit^D₃

Cholecalciferolum

LEKI Z WITAMINĄ D DLA CAŁEJ RODZINY

**KAPSUŁKI
OD 11. ROKU ŻYCIA**

**KROPLE
OD 1. DNIA ŻYCIA**

**KAPSUŁKI
OD 18. ROKU ŻYCIA
Z BMI ≥ 30**

EML/2024/2876

Ibuvit D3 2000 UI

Ibuvit D3 Kids

Ibuvit D3 4000 UI

Informacja o lekach dostępna
jest po zeskanowaniu
kodu lub u Przedstawiciela
Polpharmy.

POLOPIRYNA[®] COMPLEX

DZIAŁA:

SZYBKO*

PRZECIWZAPALNIE

**NA WIELE OBJAWÓW
PRZEZIĘBIENIA
I GRYPY**

POLOP/2024/3251

Wszystkie informacje o ww. produkcie dostępne po zeskanowaniu kodu. W razie braku możliwości skanowania lub problemów technicznych wsparcia udzieli pracownik Polpharma S.A.

* Szybko zwalcza katar dzięki zawartości fenylefryny, w ciągu 30 minut niweluje ból i gorączkę dzięki zawartości ASA. Charakterystyka Produktu Leczniczego Polopiryna Complex.